

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษา ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางระบอบการบรรยายตามลำดับ มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงการตระหนักรู้ของประชาชนในพื้นที่ศึกษาต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมประชาชนในพื้นที่ศึกษา ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่ศึกษา
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ศึกษา ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่ศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมด 5,294 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดช้าง: 2558)

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ได้แก่

1. กลุ่มประชากรที่จะศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่
 - 1.1 กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้นำหน่วยงานราชการระดับท้องถิ่นในพื้นที่ศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 9 คน
 - 1.2 กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหรืออาศัยทรัพยากรในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 56 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ได้แก่กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 375 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับเลือกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล บริเวณชุมชนพื้นที่ 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเมืองกุด (บางส่วน) และหมู่ที่ 2 บ้านแม่ตะมาน (บางส่วน) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota) คือเก็บข้อมูลตามชุมชนต่างๆ ทั้งนี้ โดยเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จนได้หน่วยตัวอย่างครบตามที่กำหนดไว้

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ การหาคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของงานวิจัย คุณภาพของเครื่องมือวัดที่ได้ ถูกต้องตรงตามเนื้อหาที่ต้องการ ความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัยและการใช้เครื่องมือวิจัย สามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด และคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไป ทดลองใช้ (Pre-Test) กับกลุ่มประชาชนพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 20 ชุด จากนั้นทำการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น (Alpha Coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติการแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความ แปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยแบ่ง เนื้อหาเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดย สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนใช้การ วิเคราะห์ข้อมูลโดย สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มี ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติการทดสอบที (t-test) และสถิติการ วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว แบบยั่งยืนกับปัจจัยสภาพแวดล้อมใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 6 การศึกษาความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน ตำบลกุด ช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการศึกษา

การศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษา ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้

จากแบบสอบถาม และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 51.14 และเป็นเพศชายจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 48.86

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ปี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-50 ปี ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 33.41 ช่วงอายุระหว่าง น้อยกว่า 21 ปี มีผู้ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.59

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 41.14 รองลงมาจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 31.36 และไม่มีจำนวนผู้ที่ไม่ได้ศึกษา

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพผู้ประกอบการด้านการเกษตรจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18 รองลงมาประกอบอาชีพผู้ประกอบการด้านธุรกิจส่วนตัวจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 14.77 และไม่มีจำนวนผู้ที่ไม่ได้ทำงาน/ว่างงาน

กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 43.86 รองลงมาคือ ระดับน้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 33.86 และมีรายได้ต่อเดือนน้อยที่สุดคือระดับ 15,001-20,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5

2. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบล ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าด้านเศรษฐกิจของชุมชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ด้านรองลงมาคือด้านวัฒนธรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ด้านสังคมของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจของชุมชน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยของด้านเศรษฐกิจสูงที่สุด ได้แก่ชุมชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือเศรษฐกิจชุมชนได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และค่าเฉลี่ยของด้านเศรษฐกิจน้อยที่สุดคือชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสังคมของชุมชน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยของด้านสังคมสูงที่สุด ได้แก่ชุมชนร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 รองลงมาคือสมาชิกในชุมชนมีการประสาน

ความร่วมมือกันมากขึ้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และค่าเฉลี่ยของด้านสังคมน้อยที่สุดคือสภาพแวดล้อมของชุมชนได้รับการพัฒนา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมของชุมชน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยของด้านวัฒนธรรมสูงที่สุด ได้แก่กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 รองลงมาคือวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และค่าเฉลี่ยของด้านวัฒนธรรมน้อยที่สุดคือชุมชนร่วมมือพัฒนาพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยของด้านสิ่งแวดล้อมสูงที่สุด ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 รองลงมาคือชุมชนขาดการบริหาร จัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และค่าเฉลี่ยของด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดคือชุมชนชุมชนมีการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74

3. การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ได้แก่ ส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ด้านรองลงมาคือ มีส่วนร่วมประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินการต่างๆ ของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 และมีส่วนร่วมในการศึกษาสาเหตุของปัญหาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.60

3.2 มีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลางพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในช่วยสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการวางแผนของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ด้านรองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการเขียนและจัดทำแผนกิจกรรมต่างๆอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 และร่วมวางแผนระเบียบของแต่ละกิจกรรมในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.78

3.3 มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนหรือกิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ด้านรองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และส่วนร่วมในการช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.73

3.4 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการสรุปผลการดำเนินงานของชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ด้านรองลงมาคือ มีส่วนร่วมตัดสินใจวางกฎระเบียบของกิจกรรมต่างๆอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และส่วนร่วมในร่วมกำหนดแผนงานหรือโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.26

3.5 มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมติดตามและหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ด้านรองลงมาคือ มีส่วนร่วมอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนการประเมินผลชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และมีส่วนร่วมในร่วมควบคุมกฎเกณฑ์และมาตรการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.82

3.6 มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระยะยาวคือส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริมของชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ด้านรองลงมาคือ มีส่วนร่วมกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกของท้องถิ่นและของชาติทำให้เกิดความใส่ใจในการอนุรักษ์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.53

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับปัจจัยบุคคล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน โดยใช้วิธีการทดสอบที (t-test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามเพศ ใช้สถิติวิเคราะห์ (Analysis of variance : ANOVA) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามในตำบล จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจำแนกตามเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล โดยภาพรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จะมีเพียงด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามในตำบล จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จำแนกตามอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล ทั้งโดยภาพรวม และเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

4.3 ผู้ตอบแบบสอบถาม ในตำบล จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีเพียงด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 ผู้ตอบแบบสอบถาม ในตำบล จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จำแนกตามอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล ทั้งโดยภาพรวม และเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

4.5 ผู้ตอบแบบสอบถาม ในตำบล จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนกับปัจจัยสภาพแวดล้อม

การหาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กับปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

5.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 โดยค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ -0.048 กล่าวคือ ปัจจัย

สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

5.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านสังคม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.035 กล่าวคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสังคมไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

5.3 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.015 กล่าวคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรม ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

5.4 กับปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ 0.032 ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

6. การศึกษาความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลกุดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม 440 คน พบว่าในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความตระหนักรู้ ตอบประเด็นคำถามถูก 14 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 93.33 และตอบประเด็นคำถามผิด 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 6.67

ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ขาดความตระหนักรู้ในประเด็นคำถาม 1 คำถาม คือ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทำให้วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเปลี่ยนไปจากความเป็นอยู่เดิม (มีผู้ตอบว่าถูกจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18)

ในขณะที่คนส่วนใหญ่ในภาพรวมมีประเด็นคำถามที่มีคนในท้องถิ่นมีความตระหนักรู้ในประเด็นคำถาม 14 ข้อ คือ (1) คำว่า “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” หมายถึงการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมอย่างเหมาะสมอย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมที่สุดอย่างยั่งยืนยาว (มีผู้ตอบถูกจำนวน 436 คน คิดเป็นร้อยละ 99.09) (2) หลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคือ จะต้องมีการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนาน และมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่คนส่วนใหญ่(มีผู้ตอบถูกจำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 99.55) (3) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนช่วยสร้างงาน สร้าง

รายได้ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น (มีผู้ตอบถูกจำนวน 430 คน คิดเป็นร้อยละ 97.73) (4) การท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการพื้นที่ให้มีความยั่งยืน (มีผู้ตอบถูกจำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 80.23) (5) เมื่อเกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้น ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนไม่มีความอุดมสมบูรณ์ (มีผู้ตอบถูกจำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 71.82) (6) คนในชุมชนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว (มีผู้ตอบถูกจำนวน 412 คน คิดเป็นร้อยละ 93.64) (7) ผลประโยชน์ที่คนในท้องถิ่นได้รับคือ ช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว (มีผู้ตอบถูกจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55) (8) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว (มีผู้ตอบถูกจำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00) (9) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะเน้นการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ (มีผู้ตอบถูกจำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18) (10) จุดเด่นของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคือ เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น (มีผู้ตอบถูกจำนวน 425 คน คิดเป็นร้อยละ 96.59) (11) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น (มีผู้ตอบถูกจำนวน 436 คน คิดเป็นร้อยละ 99.09) (12) การให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (มีผู้ตอบถูกจำนวน 418 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00) (13) ลักษณะเด่นของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะเน้นพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสำคัญ (ที่พัก ที่จอดรถ ร้านอาหาร) (มีผู้ตอบถูกจำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 53.86) (14) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชน (มีผู้ตอบถูกจำนวน 429 คน คิดเป็นร้อยละ 97.50)

การอภิปรายผล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาดำบลกุดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นตัวแทนของตำบล พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 51.14 และเป็นเพศชายจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 48.86 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ปี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 41.14 ประกอบอาชีพผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 68.18 มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 43.86

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาพแวดล้อมของตัวแทนของตำบล ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าด้านเศรษฐกิจของชุมชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ด้านรองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ด้านสังคมของชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชาติพิทย์ เจริญน้อย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมของชุมชน ความผูกพันต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมกับปัจจัยสภาพแวดล้อมและความผูกพันต่อชุมชน พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ และยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนวิ จุลพันธุ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษา เกาะล้าน จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในท้องถิ่นตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะล้าน ผลการศึกษา พบว่าประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะล้านในระดับต่ำ และเมื่อทำการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ พบว่า อาชีพ ประสบการณ์ในการอบรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการรับรู้ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สถานภาพทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนแตกต่างกัน จึงทำให้ความคิดเห็นหรือระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนแตกต่างกัน และเหมือนกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ มีส่วนทำให้มีระดับการมีส่วนร่วมมากหรือน้อย ซึ่งจากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีทั้งแตกต่างกันและสัมพันธ์กัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตัวแทนของตำบล ได้แก่ ส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 เมื่อพิจารณาโดย

ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสูงสุด ได้แก่ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนน้อยที่สุดคือ ส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนาคม ชีรสวรรณจักร (2541) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา: อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนครัวเรือน ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลางสำหรับผลการวิเคราะห์การแปรทางเดียว พบว่า อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้ยังขัดแย้งกับงานวิจัยของวิไล บุญบรรจง (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยองอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยองมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ความตระหนักถึงปัญหาเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และความต้องการเกียรติยศ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ดังนั้นจากผลการวิจัยครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ประชาชนในตำบล ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยภาพรวมในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก เริ่มตั้งแต่ร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาร่วมในการวางแผน ร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ร่วมในการตัดสินใจร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน และร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับปัจจัยบุคคล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน โดยใช้วิธีการทดสอบที (t-test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามเพศ ใช้สถิติวิเคราะห์ (Analysis of variance : ANOVA) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนพบว่าประชาชนในตำบล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอายุและระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ วรรณบุญญา (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางขุนเทียนมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ของลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพพรอง และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนกับปัจจัยสภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในตำบล กับปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

5.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 อธิบายได้ว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางด้านการเศรษฐกิจเป็นที่ส่งผลกระทบและมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับน้อย กล่าวคือแม้เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน แต่ช่องว่างระหว่างการกระจายรายได้ในชุมชนก็มีมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากการท่องเที่ยวสร้างรายได้จำนวนมากให้กับคนบางกลุ่มเท่านั้น ในขณะที่คนจำนวนไม่น้อยก็มิรายได้ไม่แตกต่างไปจากเดิม จึงต้องทำงานอื่นควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเช่นทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริมไม่ว่าสภาพเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวจะดีขึ้นหรือแย่ลงอย่างไร จึงไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน

ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

5.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 อธิบายได้ว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านสังคม เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้น เหมาะสมกับการท่องเที่ยวมากขึ้นมีการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งที่เป็นการลงทุนจากประชาชนในท้องถิ่นและนักลงทุนจากต่างถิ่น มีการจ้างแรงงานมากขึ้นทำให้มีประชาชนจากต่างถิ่นย้ายมาตั้งถิ่นฐานในชุมชนมากขึ้น สภาพสังคมอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงไปบ้างดังเช่นที่บ้านหมู่ 1 ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของคนเชื้อชาติไทยใหญ่ เกิดเป็นชุมชนชาวไทยใหญ่ หมู่บ้านแม่ตะมาน มีชาวเขาหลายชนเผ่า เข้ามาตั้งถิ่นฐาน เพื่อให้คนท้องถิ่นได้สัมผัสชีวิตของชาวเขาเผ่าต่างๆ เกิดเป็นชุมชนของชาวเขาเผ่าต่างๆ แต่ก็ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประชาชนในตำบลแต่อย่างใด ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ก่อนยังคงมีส่วนร่วมในด้านต่างๆอยู่เช่นเดิม

5.3 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 อธิบายได้ว่าจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนต้องมีการพัฒนาด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้น มีการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้น ความต้องการแรงงานเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีมากขึ้น ทั้งแรงงานทั่วไปและแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ส่งผลให้มีการย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานของประชาชนจากภายนอกพื้นที่มากขึ้น เช่นในหมู่บ้านหมู่ 1 ตำบลกุดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีชุมชนชาวไทยใหญ่ที่มีความเชี่ยวชาญในการควบคุมช้างเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และกลุ่มควาญช้างและเจ้าของช้างชาวกะเหรี่ยง ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ทางตอนเหนือของหมู่บ้าน นอกจากจะมีการเข้ามาของแรงงานฝีมือแล้ว แรงงานกลุ่มนี้ยังเข้ามาพร้อมกับวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของตนส่งผลให้วัฒนธรรมในชุมชนมีความหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งการพัฒนาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้นำเข้ามาซึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ต่างๆ ส่งผลให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง เช่นการที่มีสัญญาณโทรศัพท์ในพื้นที่ ทำให้การไปมาหาสู่ของคนในชุมชนลดน้อยลง เป็นต้น แม้จะมีการเข้ามาของวัฒนธรรมต่างถิ่นและการเข้ามาของเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น แต่ประชาชนเดิมในท้องถิ่นยังมีความมุ่งมั่นที่จะรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นบางอย่างไว้ เช่นการเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมืองของภาคเหนือ มีชาวบ้านท้องถิ่นได้เปิดสอนการเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมืองให้แก่เยาวชนที่มีความสนใจ โดยจะจัดแสดงให้แก่คนท้องถิ่นได้ชมตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และแสดงในงานเทศกาลต่างๆ เป็นต้น นอกจากประชาชนที่อาศัยอยู่เดิมในท้องถิ่นจะมุ่งรักษา

วัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้แล้ว ยังเปิดรับและผสานวัฒนธรรมต่างถิ่นที่เข้ามาได้ เช่นในวันสำคัญทางศาสนา ผู้ที่ไปทำบุญที่วัดในหมู่บ้าน มีทั้งที่เป็นชาวพื้นเมืองเดิมในท้องถิ่น ชาวไทยใหญ่ที่เข้ามาอยู่ใหม่ ชาวเขาที่ย้ายมาตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักหรือท่องเที่ยวในหมู่บ้าน โดยถึงแม้จะมีความแตกต่างกันในการปฏิบัติบ้างบางขั้นตอน แต่ก็ไม่ทำให้เกิดความแตกแยกแต่อย่างใด ด้วยลักษณะที่มีความเปิดกว้างและยอมรับทางด้านวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่นเช่นนี้ ทำให้ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับต่ำ หรือไม่มีอิทธิพลเลย

5.4 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านสิ่งแวดลอม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 อธิบายได้ว่าการพัฒนาท่องเที่ยวที่มีมากขึ้นส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนในหลายๆอย่างเช่นการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่มีมากขึ้น ทำให้บดบังทัศนียภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน ปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนที่มีมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรในชุมชนที่มีมากขึ้น แต่ในชุมชนก็มีการร่วมมือในการจัดการต่อปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น โดยมีการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชน และมีการรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อจัดการกับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนจึงมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับต่ำ

6. การวิเคราะห์ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล กัดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลกัดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากการสอบถามจากแบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบล ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความตระหนักรู้ โดยตอบประเด็นคำถามถูก 14 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 93.33 และขาดความตระหนักรู้ โดยตอบประเด็นคำถามผิด 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 6.67 สามารถสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ตำบลกัดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศลิษา หมัดลั่ง (2549) พบว่าคนในชุมชนบ้านคลองสนกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ได้กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ชาวบ้านคลองสนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้มีการจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่

ในท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การได้รับผลประโยชน์ที่ยั่งยืนจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงจำเป็นที่ชาวบ้านต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามสามารถทำให้ทราบได้ว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากผลสรุปดังกล่าวสามารถนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้และยังทำให้คนในชุมชนเข้าใจได้ดีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลก๊อช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหา และการมีส่วนร่วมในการวางแผนพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์พบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่มีใช้คณะกรรมการชุมชนและสมาชิกกลุ่มต่างๆ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยเฉพาะขั้นตอนการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหา และการมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ควรมีการจัดเวทีชาวบ้านประชุมและปรึกษาหารือ เพื่อให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรแก้ไข และป้องกัน ปัญหาด้านต่างๆ ในชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากการศึกษาทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากในปัจจุบันเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ประชาชนมีรายได้มากขึ้น ความสามารถในการใช้จ่ายด้านท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตในธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวในตลาดเดิมให้มีจำนวนมากขึ้น และการเจาะตลาดใหม่ ทำได้โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอและหลากหลาย เพื่อสร้างจุดดึงดูดหรือยกระดับแหล่งท่องเที่ยวที่มีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก ด้านสังคม ให้ประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชน ร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ๆ และพื้นที่ของชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่น ในทางเดียวกัน รูปแบบของกิจกรรมในชุมชนและโครงสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้กิจกรรมนั้นเด่นชัดและ

มีความสำคัญ วิธีการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมและสิ่งที่มีสมาชิกชุมชนผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใจอยู่ในหมู่ของชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์วิถีชีวิตความเป็นอยู่และสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่ รักษาฐานวัฒนธรรมให้คงอยู่โดยการอนุรักษ์ บำรุงรักษา เพื่อจะสามารถใช้เป็นวัตถุดิบหรือต้นทุนของการท่องเที่ยว เช่น โบราณสถาน งานประเพณี เป็นต้น ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยตรง ควรมีการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพและบริการด้านการท่องเที่ยว และรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่ดีขึ้นเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเยี่ยมชม ในขณะที่เดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวควบคู่กันไป โดยการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนานที่สุด แต่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับยูนิคอนวูมิเมธี (2546:42) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือการให้ประชาชนคิดริเริ่มในกิจกรรมต่างๆของชุมชน การพิจารณาตัดสินใจ การรวมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะนำประชาชนให้เกิดความศรัทธาในตัวเอง เชื่อมมั่นในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

3. ควรมีการจัดอบรมและกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้เห็นถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่น เพื่อการรักษาททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนให้เกิดความรัก ความหวงแหน และร่วมกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม แรงจูงใจ ของนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

2. ควรมีการศึกษายบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพราะการเข้าไปดูการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม โครงการที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ที่มีผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved